

คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัด

การปฏิบัติราชการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐

ยุทธศาสตร์กระทรวง (๔E)	๑. Prevention & Promotion Excellence		
แผนงานกระทรวง	๒. การป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ		
โครงการกระทรวง	๖. โครงการควบคุมโรคติดต่อ		
ตัวชี้วัดกระทรวง	๑๗. ร้อยละของตำบลในการคัดกรองโรคพยาธิใบไม้ตับ (โครงการพระราชดำริ)		
เป้าประสงค์ สสจ.บุรีรัมย์	๓. ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีสุขภาพดี อัตราป่วย อัตราการตาย จากโรคที่สำคัญที่เป็นปัญหาและป้องกันได้ ในทุกกลุ่มวัยลดลงอย่างต่อเนื่อง		
กลยุทธ์ สสจ.บุรีรัมย์	๕. สร้างระบบการจัดการโรคที่สำคัญที่เป็นปัญหาและป้องกันได้ของหมู่บ้าน ชุมชน ด้วยภาวะสุขภาพเชิงพื้นที่ ผสานการมีส่วนร่วมเข้มแข็งของประชาชนเป้าหมาย		
นโยบาย นพ.สสจ.บุรีรัมย์	-		
ชื่อตัวชี้วัด	๑๗. ร้อยละของตำบลในการคัดกรองโรคพยาธิใบไม้ตับ (โครงการพระราชดำริ)		
เกณฑ์เป้าหมาย ปี ๒๕๖๐	ร้อยละ ๑๐๐ (๒๓ ตำบล)	หน่วยวัด	ร้อยละ
น้ำหนัก	ร้อยละ ๒.๐๐๐๐	ประเภท KPI	☒ Evaluation ☐ Monitoring
หน่วยรับประเมิน	☒ คปสอ.	☐ รพช.	☐ สสอ.

คำอธิบาย

ตำบลในการคัดกรองโรคพยาธิใบไม้ตับ (โครงการพระราชดำริ) หมายถึง ตำบลที่มีการดำเนินกิจกรรมเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีอย่างเป็นระบบเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลฯ แต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระราชินี ประกอบด้วย ๒ กิจกรรมหลักต่อไปนี้

๑. กิจกรรมเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ (*Opisthorchis viverrini*, OV) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับในประชาชนกลุ่มเสี่ยงโรคพยาธิใบไม้ตับ อายุ ๑๕ ปีขึ้นไปในชุมชนและสถานศึกษา ของตำบลนาร่อง ประกอบด้วย ๕ กิจกรรมหลัก ต่อไปนี้

๑) การสำรวจ เก็บและตรวจอุจจาระประชาชนกลุ่มเสี่ยง OV ด้วยกล้องจุลทรรศน์

๒) การรักษาผู้ติดเชื้อ OV ด้วยยา

๓) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยง OV

๔) การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย/ชุมชน รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ (สุขศึกษา) สร้างกระแสในชุมชนและสถานศึกษา เรื่อง “ไม่กินปลาดิบ-มะเร็งท่อน้ำดี-ขับถ่ายลงส้วม”

๕) มีระบบฐานข้อมูลบันทึกข้อมูลการดำเนินงานทุกกิจกรรมในฐานข้อมูล Isan Cohort

หมายเหตุ - พื้นที่สามารถดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อสนับสนุนงานเฝ้าระวังฯ ในพื้นที่ เช่น อบรบแกนนำนักเรียน/อสม. เรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อบรบครู ข หลัสูตร E book - OVCCA ในสถานศึกษาต่อเนื่องจากปี ๒๕๕๙ และผลักดันให้นำไปใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอน การเฝ้าระวังโรคหนองพยาธิในนักเรียนและเยาวชนโรงเรียนถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี)

๒. กิจกรรมเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคมะเร็งท่อน้ำดี (Cholangiocarcinoma, CCA) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคมะเร็งท่อน้ำดีในประชาชนกลุ่มเสี่ยงอายุ ๔๐ ปีขึ้นไปในชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรมต่อไปนี้

๑) การสำรวจประชาชนกลุ่มเสี่ยง CCA ในชุมชนและคัดกรองด้วยวาจา (Verbal screening)

๒) การตรวจอัลตราซาวด์กลุ่มเสี่ยง CCA ด้วยเครื่องอัลตราซาวด์ ณ โรงพยาบาลชุมชน

๓) กรณีพบความผิดปกติ หรือมีอาการสงสัย CCA ให้ส่งต่อไปยังโรงพยาบาลบุรีรัมย์เพื่อตรวจยืนยัน/รักษา

๔) รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้สุขศึกษา / สร้างกระแสแก่ประชาชนในชุมชนและสถานศึกษาเกี่ยวกับโรคมะเร็งท่อน้ำดี

๕) บันทึกข้อมูลการดำเนินงานทุกกิจกรรมในฐานข้อมูล Isan Cohort

ตำบลนำร่อง หมายถึง ตำบลที่มีความเสี่ยงสูงจากโรค OVCCA เช่น มีจำนวนผู้ติดเชื้อ OV หรือ มีผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดีจำนวนมาก ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการกินปลาน้ำจืดมีเกลือดีสีขาวแบบสุกๆดิบๆ หรือขับถ่ายอุจจาระลงแหล่งน้ำธรรมชาติ สวน ไร่ นา หรือ อยู่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ

แบบคัดกรองด้วยวาจา (Verbal screening) หมายถึง เครื่องมือสำหรับประเมินความเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดีในกลุ่มเสี่ยง CCA ตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

กลุ่มเสี่ยง CCA หมายถึง ประชาชนอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป และมีข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้ ๑. มีประวัติติดเชื้อ OV ๒. เคยกินยาถ่าย OV ๓. มีประวัติกินปลาน้ำจืดมีเกลือดีสุกๆดิบๆ ๔. มีประวัติญาติสายตรงเป็นมะเร็งท่อน้ำดี

ฐานข้อมูล Isan Cohort หมายถึง ระบบสารสนเทศทางสุขภาพ ภายใต้โครงการพัฒนาระบบสาธารณสุขเพื่อการตรวจคัดกรอง ตรวจวินิจฉัย และบริหารจัดการผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Cholangiocarcinoma Screening and Care Program: CASCAP) โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานระดับพื้นที่ได้จัดการข้อมูลการดำเนินงาน OVCCA ที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ และเชื่อมโยงกับการทำงานตามปกติของบุคลากรกระทรวงสาธารณสุข สะดวกและเกิดประโยชน์ทั้งด้านการวิจัย และการดำเนินงานประจำ รวมทั้งการจัดการดูแลรักษาผู้ป่วย OVCCA เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ (ผู้รับผิดชอบงานโรคมะเร็งท่อน้ำดีระดับรพ. สสอ. ทุกแห่ง และ รพ.สต.ในพื้นที่ตำบลนำร่องได้รับการอบรมการใช้โปรแกรมและบันทึกข้อมูลในฐานข้อมูล Isan Cohort ปี ๒๕๕๙ เรียบร้อยแล้ว)

หมายเหตุ ช่องทาง web site <https://cloud.cascap.in.th>

คณะทำงาน OVCCA ระดับอำเภอ หมายถึง คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคมะเร็งท่อน้ำดีและมะเร็งท่อน้ำดี ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้ ๑. บุคลากรทางการแพทย์ เภสัชกร พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุขของรพ. สสอ. รพ.สต. ๒. อปท. ๓. สถานศึกษา ๔. อสม. หรือ ๕. ภาคีเครือข่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในตำบลนำร่อง

เกณฑ์การให้คะแนน รอบที่ ๑

ขั้นตอนที่	เกณฑ์การให้คะแนน			
๑	แผนงาน/คำสั่ง			
	กิจกรรมดำเนินงาน	เกณฑ์การให้คะแนน		
		๐.๐๐	๐.๕๐	
	๑.๑ มีแผนงาน/โครงการ OVCCA	ไม่มี	มี	
๑.๒ จัดทำคำสั่งคณะทำงาน OVCCA ระดับอำเภอครบทุกองค์ประกอบ	ไม่มี	มี		
๒	ประชุมคณะทำงาน OVCCA ระดับอำเภอ			
	กิจกรรมดำเนินงาน	เกณฑ์การให้คะแนน		
		๐.๐๐	๐.๕๐	
	๒.๑ นำข้อมูลจากฐานข้อมูล Isan cohort หรือผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อทบทวนวิเคราะห์สภาพปัญหา OVCCA ระดับพื้นที่	ไม่มี	มี	
๒.๒ ทหาหรือแนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหาพร้อมระบุหน่วยงานรับผิดชอบ	ไม่มี	มี		
๓	มีกิจกรรมเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคมะเร็งท่อน้ำดี			
	กิจกรรมดำเนินงาน	เกณฑ์การให้คะแนน		
		๐.๐๐	๐.๒๕	๐.๕๐
	๓.๑ สํารวจ เก็บและตรวจอุจจาระประชาชนกลุ่มเสี่ยง OV ด้วยกล้องจุลทรรศน์	ไม่มี	มี	
	๓.๒ รักษาผู้ติดเชื้อ OV ด้วยยา	ไม่มี	มี	
๓.๓ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยง OV	ไม่มี		มี	

ขั้นตอนที่	เกณฑ์การให้คะแนน		
๔	การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย/ชุมชน		
	กิจกรรมดำเนินงาน	เกณฑ์การให้คะแนน	
		๐.๐๐	๐.๕๐
	๔.๑ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ (สุขศึกษา) สร้างกระแสในชุมชน เรื่อง “ไม่กินปลาดิบ-มะเร็งท่อน้ำดี-ขับถ่ายลงส้วม”	ไม่มี	มี
๔.๒ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ (สุขศึกษา) สร้างกระแสในสถานศึกษา เรื่อง “ไม่กินปลาดิบ-มะเร็งท่อน้ำดี-ขับถ่ายลงส้วม”	ไม่มี	มี	
๕	ระบบฐานข้อมูล		
	กิจกรรมดำเนินงาน	เกณฑ์การให้คะแนน	
		๐.๐๐	๑.๐๐
บันทึกข้อมูลการดำเนินงานทุกกิจกรรมในฐานข้อมูล Isan Cohort	ไม่มี	มี	

แนวทางการประเมินผล รอบที่ ๑

ระดับ คะแนน	กิจกรรม	แหล่งข้อมูล/หลักฐานประกอบ
๑.	แผนงาน/คำสั่ง ๑.๑ จัดทำแผนงาน/โครงการสนับสนุนการดำเนินงาน OVCCA ๑.๒ จัดทำคำสั่งคณะทำงานแก้ไขปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีครอบคลุมทุกองค์ประกอบ	๑. สำเนาแผนงาน/โครงการ ๒. สำเนาคำสั่งฯ
๒.	ประชุมคณะกรรมการ OVCCA ระดับอำเภอ (อย่างน้อย ๑ ครั้ง) ครอบคลุมเนื้อหาการประชุม ดังนี้ ๑. นำข้อมูลจากฐานข้อมูล Isan cohort หรือผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อทบทวนวิเคราะห์สภาพปัญหา OVCCA ระดับพื้นที่ ๒. ทหาหรือแนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหาพร้อมกันพร้อมระบุหน่วยงานรับผิดชอบ	๑. ระเบียนวาระการประชุมหน่วยราชการระดับอำเภอ/ตำบลหรือหนังสือเชิญประชุมหรือใบลงทะเบียน ๒. รายงานสรุปผลการประชุม ๓. ฐานข้อมูล Isan cohort
๓.	กิจกรรมเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ ๓.๑ การสำรวจ เก็บและตรวจอุจจาระประชาชนกลุ่มเสี่ยง OV ๓.๒ การรักษาผู้ติดเชื้อ OV ด้วยยา ๓.๓ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยง OV	๑. ฐานข้อมูล Isan cohort ๒. หนังสือสรุปผลการดำเนินกิจกรรม แนบภาพถ่ายนำเรียนนพ.สสจ. บุรีรัมย์
๔.	การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย/ชุมชน ๔.๑ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ (สุขศึกษา) สร้างกระแสในชุมชน เรื่อง “ไม่กินปลาดิบ-มะเร็งท่อน้ำดี-ขับถ่ายลงส้วม”	หนังสือสรุปผลการดำเนินกิจกรรม พร้อมแนบภาพถ่ายนำเรียนนพ.สสจ. บุรีรัมย์
	๔.๒ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ (สุขศึกษา) สร้างกระแสในสถานศึกษา เรื่อง “ไม่กินปลาดิบ-มะเร็งท่อน้ำดี-ขับถ่ายลงส้วม”	หนังสือสรุปผลการดำเนินกิจกรรม พร้อมแนบภาพถ่ายนำเรียนนพ.สสจ. บุรีรัมย์
๕.	ระบบฐานข้อมูล บันทึกข้อมูลการดำเนินงานทุกกิจกรรมในฐานข้อมูล Isan Cohort	ฐานข้อมูล Isan cohort

เกณฑ์การให้คะแนน รอบที่ ๒

กิจกรรมดำเนินงาน	นน.	เกณฑ์การให้คะแนน					คะแนน ที่ได้ (Ci)	คะแนนถ่วง น้ำหนัก (WixCi)
		๑	๒	๓	๔	๕		
๑๗.๑. ร้อยละของกลุ่มเสี่ยง OV ได้รับการตรวจจูงจาะด้วยกล้องจุลทรรศน์	๐.๕๐	๘๐	๘๕	๙๐	๙๕	๑๐๐	C๑	W๑xC๑
๑๗.๒. ร้อยละของกลุ่มเสี่ยง OV ได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	๐.๕๐	๘๐	๘๕	๙๐	๙๕	๑๐๐	C๒	W๒xC๒
๑๗.๓. ร้อยละของผู้ติดเชื้อ OV ได้รับการรักษาด้วยยา	๐.๒๕	๘๐	๘๕	๙๐	๙๕	๑๐๐	C๓	W๓xC๓
๑๗.๔. ร้อยละของกลุ่มเสี่ยง CCA ได้รับการตรวจอัลตราซาวด์ ณ รพช.	๐.๕๐	๗๕	๘๐	๘๕	๙๐	๙๕	C๔	W๔xC๔
๑๗.๕. ร้อยละผู้ป่วยอาการสงสัย CCA ได้รับการส่งต่อตรวจยืนยัน ณ รพ.บุรีรัมย์	๐.๒๕	๗๕	๘๐	๘๕	๙๐	๙๕	C๕	W๕xC๕
รวม	๒.๐๐						$\Sigma(WixCi)$	

สูตรคำนวณ

๑๗.๑. ร้อยละของกลุ่มเสี่ยง OV ได้รับการตรวจจูงจาะด้วยกล้องจุลทรรศน์

$$= \frac{\text{จำนวนกลุ่มเสี่ยง OV ที่ได้รับการตรวจจูงจาะด้วยกล้องจุลทรรศน์}}{\text{จำนวนประชากรกลุ่มเสี่ยง OV ทั้งหมด}} \times ๑๐๐$$

๑๗.๒. ร้อยละของกลุ่มเสี่ยง OV ได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

$$= \frac{\text{จำนวนกลุ่มเสี่ยง OV ที่ได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม}}{\text{จำนวนประชากรกลุ่มเสี่ยง OV ทั้งหมด}} \times ๑๐๐$$

๑๗.๓. ร้อยละของผู้ติดเชื้อ OV ได้รับการรักษาด้วยยา

$$= \frac{\text{จำนวนผู้ติดเชื้อ OV ที่ได้รับการรักษาด้วยยา}}{\text{จำนวนผู้ติดเชื้อ OV ทั้งหมด}} \times ๑๐๐$$

๑๗.๔. ร้อยละของกลุ่มเสี่ยง CCA ได้รับการตรวจอัลตราซาวด์ ณ รพช.

$$= \frac{\text{จำนวนกลุ่มเสี่ยง CCA ที่ได้รับการตรวจอัลตราซาวด์ ณ รพช.}}{\text{จำนวนกลุ่มเสี่ยง CCA ทั้งหมด}} \times ๑๐๐$$

๑๗.๕. ร้อยละผู้ป่วยอาการสงสัย CCA ได้รับการส่งต่อตรวจยืนยัน ณ รพ.บุรีรัมย์

$$= \frac{\text{จำนวนผู้ป่วยอาการสงสัย CCA ที่ได้รับการส่งต่อตรวจยืนยัน ณ รพ.บุรีรัมย์}}{\text{จำนวนผู้ป่วยอาการสงสัย CCA ทั้งหมด}} \times ๑๐๐$$

แนวทางการประเมินผล

ระดับ	กิจกรรม	แหล่งข้อมูล/หลักฐานประกอบ
๑.	ตรวจอูจาาระกลุ่มเสี่ยง OV ด้วยกล้องจุลทรรศน์	ฐานข้อมูล Isan cohort
๒.	กลุ่มเสี่ยง OV ได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และให้สุขศึกษา	๑. หนังสือสรุปผลการดำเนินกิจกรรม พร้อมแนบภาพถ่ายกิจกรรมนำเรียนนพ. สสจ.บุรีรัมย์ ๒. ฐานข้อมูล Isan cohort
๓.	ผู้ติดเชื้อ OV ได้รับการรักษาด้วยยา	ฐานข้อมูล Isan cohort
๔.	กลุ่มเสี่ยง CCA ได้รับการตรวจอัลตราซาวด์ ณ รพช.	ฐานข้อมูล Isan cohort
๕	ผู้พบอาการสงสัย CCA ได้รับการส่งต่อตรวจยืนยัน ณ รพ.บุรีรัมย์	๑. แผนปฏิบัติการส่งต่อ ๒. ฐานข้อมูล Isan cohort

รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน :

ข้อมูลพื้นฐานประกอบตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงานในอดีต ปีงบประมาณ พ.ศ.		
		๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
ร้อยละของตำบลในการคัดกรองโรคพยาธิใบไม้ตับ (โครงการพระราชดำริ)	ร้อยละ	N/A	N/A	๔

ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด

นางคันสนีย์ ภัทรศรีวงษ์ชัย

โทรศัพท์ที่ทำงาน ๐๔๔-๖๑๑-๕๖๒ ต่อ ๑๔๐

กลุ่มงานควบคุมโรค สสจ.บุรีรัมย์

โทรศัพท์มือถือ ๐๘๑-๗๒๕-๖๗๑๑

ผู้จัดเก็บข้อมูล

นายอิพันธ์ ศิริธรรมารณ

โทรศัพท์ที่ทำงาน ๐๔๔-๖๑๑๕๖๒ ต่อ ๑๒๐

อีเมล atom_wee@hotmail.com

นายกิตติศักดิ์ ประครองใจ

โทรศัพท์ที่ทำงาน ๐๔๔-๖๑๑๕๖๒ ต่อ ๑๒๐

อีเมล kittisak_bma@hotmail.com

กลุ่มงานควบคุมโรค สสจ.บุรีรัมย์

โทรศัพท์มือถือ ๐๘๘-๑๑๐๕๑๖๑

กลุ่มงานควบคุมโรค สสจ.บุรีรัมย์

โทรศัพท์มือถือ ๐๘๓-๘๔๔๘๐๘๐